

Zbornik sudske prakse

Spojeni predmeti C-325/18 PPU i C-375/18 PPU

Hampshire County Council protiv C.E. i N.E.

(zahtjevi za prethodnu odluku koje je uputio Court of Appeal (Irska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Hitni prethodni postupak – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Međunarodna otmica djece – Uredba (EZ) br. 2201/2003 – Članak 11. – Zahtjev za predaju – Haška konvencija od 25. listopada 1980. – Zahtjev za izdavanje potvrde izvršivosti – Pravni lijek – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 47. – Pravo na djelotvoran pravni lijek – Rok za podnošenje pravnog lijeka – Rješenje o egzekvaturi – Izvršenje prije njegove dostave”

Sažetak – Presuda Suda (prvo vijeće) od 19. rujna 2018.

- Prethodna pitanja – Hitni prethodni postupak – Pretpostavke – Odvajanje i udaljavanje malog djeteta od njegove majke – Koraci koje javno tijelo poduzima u svrhu posvajanja djeteta*
(Poslovnik Suda, čl. 107.; Uredba Vijeća br. 2201/2003)
- Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Uredba br. 2201/2003 – Priznavanje i izvršenje – Područje primjene – Odluka suda države članice kojom se nalaže povratak djeteta, donesene bez zahtjeva podnesenog na temelju Haške konvencije iz 1980. – Izvršenje te odluke u skladu s općim odredbama poglavlja III. Uredbe – Dopuštenost*
(Uredba Vijeća br. 2201/2003, 17. uvodna izjava i poglavlje III.)
- Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Uredba br. 2201/2003 – Područje primjene – Pojam „građanske stvari” – Autonomno tumačenje*
(Uredba Vijeća br. 2201/2003, čl. 1. st. 1.)
- Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Uredba br. 2201/2003 – Područje primjene – Pojam „roditeljska odgovornost” – Stavljanje djeteta pod sudsko skrbništvo – Uključenost*
(Uredba Vijeća br. 2201/2003, čl. 1. st. 1. t. (b), čl. 1. st. 2. i čl. 2. st. 7.)

5. *Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Uredba br. 2201/2003 – Priznavanje i izvršenje – Odluka kojom se nalaže stavljanje pod skrbništvo i povratak djeteta za koju je izdana potvrda izvršivosti u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje – Izvršenje te odluke prije dostave potvrde izvršivosti dotičnim roditeljima – Nedopuštenost – Produljenje roka za podnošenje pravnog lijeka protiv potvrde izvršivosti – Isključenost*

(Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 47.; Uredba Vijeća br. 2201/2003, čl. 33. st. 1. i 5.)

6. *Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Uredba br. 2201/2003 – Privremene i zaštitne mjere – Mjere koje je donio sud nadležan za odlučivanje o meritumu – Nalog izdan javnom tijelu u drugoj državi članici kojim mu se zabranjuje pokretanje ili vođenje postupka posvajanja – Dopuštenost*

(Uredba Vijeća br. 2201/2003)

1. Vidjeti tekst odluke.

(t. 42.-44.)

2. Opće odredbe poglavlja III. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000, treba tumačiti na način da se u slučaju tvrdnje o nezakonitom odvođenju djece, za odluku suda države članice u kojoj su ta djeca imala svoje uobičajeno boravište, a kojom se određuje predaja navedene djece i koja je potvrđena odlukom o roditeljskoj odgovornosti, može izdati potvrda izvršivosti u državi članici domaćinu u skladu s tim općim odredbama.

Valja istaknuti da je u uvodnoj izjavi 17. Uredbe br. 2201/2003 istaknuta dopunska narav te uredbe jer je navedeno da ona dopunjuje odredbe Haške konvencije iz 1980., koja ipak ostaje primjenjiva. Odnos između predmetnih instrumenata razjašnjen je u članku 11. stavku 1. Uredbe br. 2201/2003, prema kojem sudovi države članice moraju stavke 2. do 8. tog članka primijeniti na postupak predaje predviđen Haškom konvencijom iz 1980. Valja zaključiti da te odredbe ne zahtijevaju da se u slučaju tvrdnje o međunarodnoj otmici djeteta osoba ili tijelo oslone na Hašku konvenciju iz 1980. kako bi zahtijevali što hitniji povratak tog djeteta u državu njegova uobičajenog boravišta. Tako, nositelj roditeljske odgovornosti može zahtijevati da se u skladu s odredbama poglavlja III. Uredbe br. 2201/2003 prizna izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti i predaji djece koju je donio sud nadležan u skladu s poglavljem II. odjeljkom 2. Uredbe br. 2201/2003. čak i ako nije podnio zahtjev za predaju zasnovan na Haškoj konvenciji iz 1980.

(t. 48., 50., 51., 53., 62., t. 1. izreke)

3. Vidjeti tekst odluke.

(t. 55.)

4. U članku 2. podstavku 7. Uredbe 2201/2003 pojam „roditeljska odgovornost” predmet je široke definicije, u smislu da obuhvaća sva prava i obveze koji se odnose na dijete ili njegovu imovinu, koji su sudskom odlukom dodijeljeni fizičkoj ili pravnoj osobi, primjenom prava ili sporazumom s pravnim učinkom (presude od 27. studenoga 2007., C, C-435/06, EU:C:2007:714, t. 49. i od 26. travnja 2012., Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, t. 59.).

Valja zaključiti da izvršavanje nadležnosti suda u pogledu stavljanja pod skrbništvo podrazumijeva korištenje pravima povezanim s dobrobiti i obrazovanjem djece kojima se uobičajeno koriste roditelji u smislu članka 1. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 2201/2003 ili aspekte povezane sa skrbništvom i odgajateljstvom u smislu članka 1. stavka 2. točke (b) te uredbe. Kao što je to istaknuo sud koji je uputio zahtjev, prijenos prava na skrb na upravno tijelo također je obuhvaćen područjem primjene navedene uredbe.

(t. 57., 58.)

5. Članak 33. stavak 1. Uredbe br. 2201/2003, u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da mu se u situaciji kakva je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku protivi to da se odluka suda države članice, kojom se određuje stavljanje djece pod skrbništvo i njihova predaja i za koju je izdana potvrda izvršivosti u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje, izvrši prije nego što je potvrda izvršivosti te odluke dostavljena dotičnim roditeljima. Članak 33. stavak 5. Uredbe br. 2201/2003 treba tumačiti na način da sud pred kojim je postupak pokrenut ne može produljiti rok za podnošenje pravnog lijeka predviđen u toj odredbi.

Glede toga valja podsjetiti da je svrha uvjeta u vidu dostave odluke o egzekvaturi, s jedne strane, zaštititi prava stranke protiv koje je izvršenje odluke zatraženo te, s druge strane, s dokaznog aspekta, omogućiti točno računanje strogog roka za podnošenje pravnog lijeka koji je prisilne naravi i predviđen je člankom 33. Uredbe br. 2201/2003 (vidjeti analogijom presudu od 16. veljače 2006., Verdoliva, C-3/05, EU:C:2006:113, t. 34.).

Na temelju tog uvjeta u vidu dostave kao i povezanog prijenosa informacija o pravnom lijeku može se osigurati da stranka protiv koje je izvršenje zatraženo ima pravo na djelotvoran pravni lijek. Tako je za zaključak da je dotična stranka bila u smislu članka 33. Uredbe br. 2201/2003 u mogućnosti koristiti se pravnim lijekom protiv odluke o egzekvaturi, ona morala biti upoznata sa sadržajem te odluke, a što pretpostavlja da joj je ona bila dostavljena (vidjeti analogijom presudu od 14. prosinca 2006., ASML, C-283/05, EU:C:2006:787, t. 40.).

(t. 69., 70., 82. i t. 2. izreke)

6. Uredbu br. 2201/2003 treba tumačiti na način da joj se u situaciji kakva je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku ne protivi to da sud države članice donese zaštitne mjere u obliku naloga protiv javnog tijela druge države članice, kojim se tom tijelu zabranjuje da pred sudovima te druge države članice pokrene ili vodi postupak posvajanja djece koja u njoj borave.

Osim toga, prema samom tekstu članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 2201/2003, odluka o tom posvajanju i pripremne mjere za posvajanje nisu obuhvaćene područjem primjene Uredbe.

(t. 93., 94., t. 3. izreke)